

פרוטוקול מס' 11

מישיבת ועדת הכנסת ביום שלישי, י"ב בשבת,
תשס"ז - 27.12.55, בשעה 9.00

א.י. גרינברג - סגן יו"ר הכנסת
נ. נייר - סגן יו"ר הכנסת

נכח:

חברי הוועדה:

- ב. אזניה - היו"ר
- א. אלשמן
- ע. איכילוב
- ש. נבה
- ש. הלל
- ס. יוספטל
- ש. יוניצ'מן
- פ. נורוק
- ג. שוקן
- ש. שורש
- א. תלמי

מוזמנים:

מ. רוזשי - מזכיר הכנסת

חסר:

- ס.א. אלזועבי
- א. בהיר
- פ. וילנר
- ס.ח. חניפאס
- א. כהן
- י. כסה
- ד. ליבשיץ
- א. עבאס
- א. רפז

סדר-היום:

1. הסמכת ועדת הכספים לקבוע את משכורותיהם וגיטלאותיהם של השופטים והדיינים - עמ' 2
2. התקנת שלפונים בדירותיהם של חברי-כנסת - עמ' 2-3
3. רביזיה של ההחלטה בדבר איסור החל על סגן שר לכהן גם כיו"ר ועדה - עמ' 3-7
4. שונות - עמ' 7

1. הסמכת ועדת הכספים לקבוע את משכורתם וגימלאותיהם של השופטים והדיינים, בהתאם לסעיף 18 לחוק השופטים, תשי"ג וסעיף 17 לחוק הדיינים, תשט"ו.

היו"ר ב. אזניה:

בסעיף 18 לחוק השופטים ובסעיף 17 לחוק הדיינים נאמר כי משכורתם וגימלאותיהם

של השופטים והדיינים ייקבעו על-ידי הכנסת, אולם הכנסת רשאית להסמיך את ועדת הכספים לקבוע זאת בשמה. על כן צריכה ועדת הכנסת להציע למליאת הכנסת כי חסמ"ך את ועדת הכספים לקבוע את משכורתם וגימלאותיהם של הדיינים והשופטים.

ש. יוניצ'מן:

מדוע יש צורך להסמיך את ועדת הכספים?

היו"ר ב. אזניה:

בחוקים הנ"ל נאמר כי הכנסת רשאית להסמיך את ועדת הכספים לקבוע את המשכורות ואת הגימלאות בשמה של הכנסת, ועל כן אין כל מניעה לעשות זאת.

ש. יוניצ'מן:

כדי להגיש את ההנדל בין השופטים לבין עובדי מדינה אחרים צריכה היתה משכורתם

של השופטים להקבע על-ידי הכנסת עצמה וועדת הכנסת צריכה היתה להציע למליאה הצעה של משכורת השופטים. אולם אם נאמר בחוק שהכנסת רשאית להסמיך את ועדת הכספים לקבוע את המשכורות בשמה, אינני חושב שאפשר להתנגד להסמכה.

ה ר ח ל ט

א. ועדת הכנסת מחליטה להציע לבכנסת כי תסמיך את ועדת הכספים לפי סעיף 18 לחוק השופטים, תשי"ג לקבוע את משכורתם וגימלאותיהם של השופטים.

ב. כמו כן מציעה ועדת הכנסת לבכנסת להסמיך את ועדת הכספים לפי סעיף 17 לחוק הדיינים, תשט"ו לקבוע את המשכורות והגימלאות של הדיינים.

2. התקנת טלפונים בדירותיהם של חברי-הכנסת

היו"ר ב. אזניה:

כזכור לחברי הוועדה, החליטה הוועדה בזמנו, לאחר דיון על התקנת טלפונים לחברי-הכנסת

שהשתתף בו גם יו"ר הכנסת, לפנות ליועץ המשפטי ולבקש את חוות-דעתו בענין זה. על כן פניתי ליועץ המשפטי וחשובתו היא כי "אין ליו"ר הכנסת או למישהו אחר סמכות להגביל זכותו של חבר-הכנסת לפי סעיף 11(א) לחוק חסינות חברי-הכנסת, זכויותיהם וחובותיהם לא מפאת ריחוק מקום דירתו ולא מפאת גובה ההוצאות הכרוכות בהתקנת הטלפון. אם יש רצון להגביל את הזכות, אין עצה אלא תיקון החוק בדרך חקיקה רגילה". כן כותב היועץ המשפטי כי לדעתו צריכות ההוצאות להתקנת טלפונים לחברי-הכנסת להכלל בתקציב הכנסת ולא בתקציב הדואר.

פנתי ליו"ר הכנסת בכתב, העברתי לו

את חוות-דעתו של היועץ המשפטי ואני מסתין עתה לתשובתו. על כן הייתי מבקש בי חברי הוועדה יסיכמו לחכות עוד שבוע ימים עד לקבלת החלטה בענין זה ואני אחייעץ בינתיים עם יו"ר הכנסת.

ש. יוניצ'מן:

אני מוכן לקבל את הצעת היו"ר, אך בשני תנאים: א. כי לישיבה הנאה יוזמן גם

שר הדואר, כדי אפשר יהיה לסיים את הפרשה; ב. כי נהיה מוכנים לתשובתו השלילית של יו"ר הכנסת, אשר כבר בשיחה פרטית אמר שאין לותקציב להתקנת הטלפונים.

יש להזמין לישיבה את שר הדואר, כי הוא

אמר שעם קבלת חוות-דעת חיונית מאת היועץ המשפטי לא יהיו לו קשיים גדולים למצוא את התקציב הדרוש להתקנת הטלפונים. מפני שעומד לדשותו הסכום של מיליון וחצי לירות להתקנת טלפונים חדשים.

חוות-דעתו של היועץ המשפטי עוד חיוקה

את עמדתי כי אי-התקנת הטלפונים לחברי-הכנסת היא פעולה בלתי-חוקית. ואני

ג. ביר:

גם אני סבור שאפשר לסיים את הפרשה של הטלפונים, בעיקר לאור חוות-דעתו של היועץ המשפטי. אולם אי-אפשר לשנות את תקציב הכנסת לפני ה-1 באפריל 1956. על כן אני מציע כי מהיום ועד ה-1 באפריל 1956 תמוסן התקנת הטלפונים לחברי-הכנסת מתקציב הדואר ואילו משנת הכספים הבאה ליהיה לכך כיסוי בתקציב הכנסת.

ש. בבה:

אם שר הדואר יוזמן לישיבה הבאה אני מבקש כי יובאו בפניו גם ענינים אחרים

הנוגעים למשרדו.

היו"ר ב. אזניה:

אזמין את שר הדואר לישיבה הבאה, אך לא אסכים להביא בפניו דברים שלא נדונו תחילה

בוועדה.

ש. בבה:

אם כך, מבקש להעמיד על סדר-יומה של הוועדה בעיות שונות הנוגעות לפעולתו של משרד הדואר.

היו"ר ב. אזניה:

אני מסכים.

ה ו ח ל ט

לדחות את ההחלטה בענין התקנת טלפונים בדירותיהם של חברי-הכנסת לישיבה הבאה ולהזמין לאותה הישיבה את שר הדואר.

3. רביזיה בהחלטה של ועדת הכנסת המטילה איסור על סגן שר לכהן בעת ובעונה אחת גם כיו"ר ועדה של הכנסת.

היו"ר ב. אזניה:

ברצוני להביא בפני הוועדה שאלה מסויימת לדיון ראשון, כדי לשמוע את חוות-דעתם של החברים.

של החברים.

ועדת הכנסת של הכנסת השניה קיבלה החלטה האוסרת על סגן שר להיות בעת ובעונה אחת גם יו"ר של וועדה. ברצוני לבקש את הוועדה כי בדיון ראשון תחווה את דעתה אם אין היא מוכנה לרביזיה של החלטה זו והרביזיה נחוצה לנו מבחינה מעשית.

לפי ההחלטה שנתקבלה על-ידי מליאת הכנסת צריך להיות יו"ר ועדת החוקה, חוק ומשפט חבר מפלגת הפועל המזרחי והמזרחי. המצב בוועדה זו הוא כי חבר סיעת המזרחי והפועל המזרחי הבא כחשבונו לתפקיד זה הוא ח"כ ורהפטיג. לא הייתי רוצה כי הוועדה תדון בשאלת הרביזיה לאחר שח"כ ורהפטיג יתמנה לתפקיד סגן שר, כי אם לפני כן.

הצעתי היא כי הוועדה תדון בהצעת רביזיה של החלטת הכנסת האוסרת על סגן שר להיות גם יו"ר ועדה. לדעתי, צריך להיות רק סייג אחד לאפשרות היותו סגן שר גם יו"ר ועדה והוא - שסוג הענינים בהם עוסקת הוועדה אשר בראשה עומד סגן שר והענינים בהם מטפל סגן שר במשרדו לא יהיו קשורים זה בזה. סייגים אחרים - אין בהם ממש ואין כל סתירה מהותית בין תפקיד של סגן שר לבין תפקיד של יו"ר ועדה של הכנסת. יכולים להתעורר קשיים רק במקרה שהענינים בהם מטפל סגן שר בתור תפקידו כסגן שר וענינים בהם עוסקת הוועדה הם זהים או דומים, כי אז יוצר ערבוב תחומים בין הרשות המבצעת והרשות המחוקקת. אך יש לדעת כי חוקי היסוד שלנו, למשל חוק המעבר, אינם אוסרים על נציג הרשות המחוקקת למלא גם פונקציה של הרשות המבצעת, ולהיפך. אין סקיקה שלנו עיקרון נוקשה האוסר על אדם להיות בעת ובעונה אחת נציגן של שתי רשויות.

ע. איכילוב:

רבים, אם לא כולם מחברי-הכנסת השניה, ואני חושב כי גם חברי-הכנסת החדשים, שותפים להרגשה כי במשך ארבעת החדשים הראשונים לכנסת הזאת יש טעם לא-טוב בעבודתה. החל מ-16 באוגוסט ש.ז., יום השבעתם של חברי-הכנסת הזאת אין הרגשה שהכית עובד, אין הרגשה כי חברי-הכנסת עובדים. אך אינני מתכוון לציין עכשיו את הסיבות לכך, אם כי על כמה מן הסיבות יהיו בוודאי חילוקי-דעות בין החברים.

הצעתו של יו"ר הוועדה פירושה - נסיגה

לדיון ראשון בהחלטת הכנסת המטילה איסור על סגן שר לכהן בעת ובעונה אחת גם כיו"ר ועדה של הכנסת.

ע. איכילוב:

כשרונותיו ומבחינת דמותו התרבותית, המשפטית והחברתית ישנה אליו הערכה כללית. אין חילוקי-דעות על כך שהאיש הוא דגול. על כן קל יותר להתווכח על הצעת היו"ר מפני שלא פוגעים באיש.

אמנם אין בארץ עדיין חוקת-יסוד, אך ההבדלים בין הסמכות המחוקקת לבין הסמכות המבצעת כה ברורים ומוגדרים שאין צורך לפנות לחוקי-יסוד. אנו יודעים כי למעשה תפקיד סגן שר הוא כתפקיד השר עצמו וכן יודעים אנו שוועדה של הכנסת ובעיקר יו"ר ועדה של הכנסת מהווים את השלוחה המרכזית של הסמכות המחוקקת. מנקודת-ראות זו יצאה הכנסת השנייה כאשר החליטה לאסור על סגן שר לכהן כיו"ר ועדה. אנו צריכים להתנגד לכך ולאסור על שטוש הגבולות בין הרשויות. אני מבין כי יש קשיים למפלגה מסויימת או לקואליציה למצוא את האנשים המתאימים לתפקידים מסויימים, אך לא יתכן כי נדרר עד כדי מציאת פתרון לקשיים פעוטים על-ידי יצירת פוצה חמורה בסדריה היסודיים של הכנסת.

אני מצטער כי היו"ר אמר בתחילת דבריו באיזה מפלגה נתעוררה הבעיה הזאת ובקשר עם איזה איש. אני דוחה לא רק את עצם ההצעה, אני דוחה גם את חידוש הדיון בשאלה זו. אני חושב כי הכנסת השנייה מיצתה את תכניה הזאת עד תומה ואין צורך להעלות מחדש את השאלה אם סגן שר יכול לכהן גם כיו"ר ועדה של הכנסת.

ג. ניר:

אינני נכנס כרגע לשאלה עד כמה נכונה החלטת הכנסת האוסרת על סגן שר להיות גם מתנגד לחוקי-יסוד. אני חושב כי החלטה זו נכונה. אני גם מתנגד באופן עקרוני ובנו, אשר סיים כבר את הסטאג', היה רק בן 23 ולכן צריך היה להמתין עוד שנתיים עד לקבלת הרשיון, כי הגיל המינימלי לקבלת הרשיון נקבע ל-25 שנה. כדי לאפשר לאדם זה לנהל את משרד אביו חוקקה ממשלת המנדט חוק אשר התיר מתן רשיונות לעורכי-דין שהגיעו לגיל 23. זוהי גישה של התאמת חוקים לכל איש ואיש לפי רצון השלטונות. גם בכנסת הראשונה חוקק חוק אד-פרסונם בנוגע לשופט בית המשפט העליון. כאמור, הנני מתנגד באופן עקרוני לחקיקת חוקים כאלה.

אולם מטעמים מקצועיים - לא מטעמים מפלגתיים - אני רוצה כי חה"כ ורהפטיג יהיה יו"ר ועדת החוקה, מפני שיש לא מעט ביקורת על חוקים שחוקקו בכנסת השנייה, ולכן איש משפט צריך לעמוד בראש ועדת החוקה של הכנסת.

לכן הייתי מציע הצעת פשרה: בלי לשנות את ההחלטה שנתקבלה על-ידי הכנסת השנייה יש לקבל עתה החלטה האוסרת כי במקרה הקונקרטי הזה מתירה ועדת הכנסת באופן יוצא מן הכלל כי סגן שר יהיה גם יו"ר ועדה.

ד. יוניצ'מן:

אני חושב כי רע מאד לקבל חוקים אד-הוק כדי להתגבר על קשיים אקטואליים. אני מוכן להצטרף להערכה הכללית שרוחשים לחה"כ ורהפטיג, אבל יחד עם זאת אני זוכר את הישיבה הראשונה של ועדת הכנסת כאשר גם האופוזיציה והם הקואליציה הביטחו כי תשדלנה לדאוג לרמה פרלמנטרית נאותה ולשמה הטוב של הכנסת ואני סבור כי הצעת היו"ר נוגדת את ההבטחה הזאת.

הצעת חה"כ ניר היא אף גרועה בהרבה מהצעת היו"ר. אני גם מתפלא על היו"ר של שהביא את ההצעה הזאת ואני חושב כי הוא עצמו לא משוכנע על-כך בהצדקתה.

נכון הוא כי למפלגה מסויימת יש בעיות, אך אני רואה פתרון לכך. חה"כ ורהפטיג מוכרח להיות יו"ר ועדת החוקה, חוק ומשפט אבל אין הוא מוכרח להיות סגן שר. מבקשים את חברי הוועדה לקבל החלטה יוצאת מן הכלל לא בכדי שמשפטן טוב יהיה יו"ר ועדת החוקה, אלא כדי לפתור את קשייה של אחת המפלגות ולהכריח אדם להיות סגן שר, מפני שכפי ששמעתי אין חה"כ ורהפטיג רוצה בכהונת סגן שר. לשם כך רוצים לקבל החלטה ראשונה המטשטשת את התחומים בין הרשויות.

אני מבקש מיו"ר הוועדה כי יוריד את השאלה מעל סדר-יומה של הוועדה ואחר-כך ישתדל להשפיע על מפלגתו של חה"כ ורהפטיג שתבחר במועמד אחר לתפקיד סגן שר, מפני שכולנו מעריכים את חה"כ ורהפטיג וחצים כי יהיה יו"ר ועדת החוקה, חוק ומשפט.

או.

ס. נורוק:

ראשית, יש לזכור כי ההחלטה אשר נתקבלה בכנסת השביעה היא זמנית. שנית, היו"ר הדגיש כבר כי סגן שר אינו חבר הממשלה והוא מתעניין רק בדברים הנוגעים למשרדו. היו"ר הציע כבר כי במידה והוועדה תרון בעניינים הנוגעים למשרדו של סגן שר שהוא גם יו"ר הוועדה, ינהל אחר את הישיבה. (היו"ר ב. אזניה: זאת לא אמרתי)

אין אנו עשירים כל-כך בכוחות מקצועיים שנוכל להגביל את פעילותם. על כן אני תומך בהצעת היו"ר ואם לא תתקבל - אתמוך בהצעתו של חה"כ ניר.

י. גרינברג:

אני חושב כי דבריו של חה"כ איכילוב אשר אמר שאנחנו מידוריים היה חריפים מדי. תיקונים הם דבר טוב ואם החוק הנוכחי מהווה מכשול לייעילות העבודה יש לשנותו.

לא כל סגן שר יושב בוועדת שרים וחה"כ ורהפטיג בהיותו סגן שר לא יושב בוועדת שרים. חה"כ ורהפטיג דרוש לנו כדי לנהל את ענייני משרד הדתות, כי יש לו בסיון בשטח זה. גם הכנסת מסכימה לכך ואינני מבין מדוע אסור לו לעשות זאת אם הוא מתאים לתפקיד זה. מדוע נאחז בהחלטות שקיבלנו פעם? אין היו"ר מכריע בקבלת ההחלטות בוועדה. על כן אני חושב כי הצעת היו"ר לשנות את ההחלטה היא במקומה.

א. אלטמן:

חה"כ ניר הסיק את המסקנה הפוכה, כי לאור סיפורו על החוק מתקופת המנדט נתבקשה מסקנה אחרת. הוא אמר כי עלינו לנהוג במקרה זה באופן יוצא מן הכלל. אולם יוצא מן הכלל אחד יוצר כלל ואף מהווה תקדים שאפשר להסתמך עליו בעתיד.

בכל ארץ קיימת הפרדה בין הרשויות ואדם המסתייף לרשות אחת אינו יכול בעת ובעונה אחת לושתייך גם לרשות אחרת. אין אנו יכולים להתחשב במקרה קונקרטי זה, אלא האיש עליו מדובר צריך להחליט באיזה משני התפקידים ברצונו לכהן. עם כל הערכתי למועמד ליו"ר ועדת החוקה, חוק ומשפט אינני חושב כי ועדת הכנסת יכולה לשנות את ההחלטה החלטתה.

ש. בבה:

הזדעזעתי מעצם העובדה באיזו קלות מציעים לשנות חוק מסויים ולהתאימו למציאות. אין בעולם משטר דיקטטורי אשר לא ניסה לערוך לגאליזציה של המהפכה ולהתאים את החוקה למצב החוש. מתוך קלות-דעת ומתוך השאיפה להתאים את החוקים לצרכים השוטפים שוננו גם אצלנו חוקים והחלטות. הנה, למשל, שונה חוק הטעבר ונתקבלה החלטה כי חבר ממשלה יכול להבחר גם לא מבין חברי-כנסת. בזמנו, כאשר החלטה זו נתקבלה היה מדובר באדם מסויים אשר רצו לצרפו לממשלה. כיום ישנם כבר 3 חברי ממשלה שאינם חברי-כנסת במקום האיש האחד שבגללו שונה החוק. גם בבחירת סגני יו"ר הכנסת הגענו לאבסורד ואנחנו המדינה היחידה אשר להפלימנט שלה 8 סגנים ליו"ר.

חה"כ ניר אינו מציע לשנות את החוק, אלא הוא מציע פעם בארבע שנים לקבל החלטה יוצאת מן הכלל. אל נימוקים תחיקתיים או הגיוניים גרמו להצעתו של היו"ר, אלא הרצון להקל על מפלגה מסויימת. אינני חושבת כי תפקידנו בזה, ובמצפון שקט אני יכול לומר כי לו המדובר היה במפלגתי גם אז הייתי מתנגד להקל עליה על-ידי שינוי ההחלטה.

אינני סבור כי הכנסת עומדת על איש אחד ויהיה הגדול והדגול ביותר. מפלגתו של חה"כ ניר לא רצתה את לקבל את ראשות הוועדה שהוצעה לה. אם סיעת הפועל המזרחי אינה יכולה להציע מועמד אחר ליו"ר ועדת החוקה במקום חה"כ ורהפטיג, אני מציע כי חה"כ ניר ייבחר ליו"ר ועדת החוקה.

ג. שוקן:

אני חושב כי העובדות סותרות במידה רבה את הנימוקים שהובאו כאן בעד ההצעה של היו"ר. אמנם אין לנו חוקה כתובה הקובעת הפרדת הרשויות, אולם התחומים בכל זאת מוגדרים ונפרדים. פקיד ממשלה אינו יכול להיות חבר-כנסת וכן לא יכולים פקידי ממשלה לעסוק בפעילות מפלגתית. יחד עם זאת ברור שלא תתכן במשטר דמוקרטי הפרדה ברורה בין הרשויות והחוליה המקשרת בין כולן היא הממשלה והשרים. אולם אני סבור כי אנו מעוניינים לשמור על הפרדת התחומים ואילו ההצעה הטובאח בפנינו תפעל בכיוון הפוך.

ג. שוקן:

אינני יכול לקבל את הצעתו של חה"כ ניר, מפני שאנו יודעים מתוך המציאות החברתית בארץ כי כל יוצא מן הכלל הוא תקדים הפותח פתח ליציאת כלל חדש. אם נקבל את החלטה מסוימת לא נוכל להתכחש לה בפעם אחרת ולומר כי נקבלת ההחלטה התכוונו רק לאיש מסויים. איננו יכולים לפסול אדם לאחר שהכשרנו את קודמו.

אני מתנגד להצעת היו"ר גם מטעמים נוספים. אין זה לתועלת העבודה הסדירה להטיל על אדם אחד תפקידים רבים מדי. שמענו מחה"כ גרינברג כי חה"כ ורהפטיג בתור סגן שר הדתות ינהל את משרד הדתות ויצטרך להקדיש לכך הרבה מאד ממרצו ומזמנו. ועדת החוקה היא אחת הוועדות החשובות של הכנסת והיא מטילה על היו"ר שלה עבודה רבה. אני סבור כי אף האיש הדגול ביותר לא יוכל למלא בשלמות שני תפקידים מעשיים.

אני חושב כי סיעת הפועל המזרחי, שהיא אחת הסיעות הגדולות בכנסת ויש לה מלאי ניכר של עסקנים ואנשים בעלי ותק וכשרון, תוכל לבחור מבין חבריה אדם אחר לתפקיד סגן שר הדתות כדי לאפשר לחה"כ ורהפטיג להיות יו"ר ועדת החוקה. אם מנהל משרד הדתות אינו מתאים אפשר להחליפו.

על כן טוב יהיה אם סיעתו של חה"כ ורהפטיג תשחררו מתפקיד סגן שר הדתות ועל-ידי כך תאפשר לו לקבל את ראשות ועדת החוקה, חוק ומשפט.

א. שורש:

מסורת פרלמנטרית נרכשת על-ידי נסיון, ומן הנסיון ברור לי כבר מה התועלת שנאמח מכך שיאפשרו לחה"כ ורהפטיג להיות גם סגן שר וגם יו"ר ועדה. לא ברור לי מה הנזק העלול להגרם על-ידי כך, בעיקר כשהמדובר לא בשך, כי אם בסגן שר שהוא לכל הדעות אינו נסנה על הרשות המבצעת אלא מהווה רשות-ביניים בין הרשות המבצעת והרשות המחוקקת.

אם סגן שר יכול להיות חבר ועדה של הכנסת יכול הוא להיות גם יו"ר ועדה. איני רואה שוני רב בין שני התפקידים. נראה כי הנסיון הפרלמנטרי שלנו יראה כי כדאי לעבור לשיטה של דיבוי סגני שרים. במקרה כזה, לדעת המחמירים, לא יוכלו סגני השרים להיות חברי ועדות; לדעת המקילים - לא יוכלו הסגנים להיות יו"ר ועדות. לא יקרה נראה לי דבר כזה. אני מוכן לעשות נסיון ולאפשר לסגן שר להיות גם יו"ר ועדה. אם ניווכח מן הנסיון כי צומחות תקלות ממצב זה נשנה את החלטה.

יש לנו כבר עובדה קיימת שחה"כ פורדר משתתף בישיבות ועדת השרים הכלכליים. המחמירים יוכלו לומר כי מפני שיש לחה"כ פורדר קשרים עם הרשות המבצעת אין הוא צריך להיות חבר ועדה בכנסת.

אינני מציע לקבל את הצעתו של חה"כ ניר ולנהוג במקרה זה באופן יוצא מן הכלל. אני מציע לקבל החלטה מפורשת המתירה לסגן שר להיות יו"ר ועדה. אין פירוש הצבר כי אי-אפשר יהיה לשנות החלטה זו אם יוכח כי היא גורמת לתקלות. אפשר גם לקבל את הסייג כי סגן שר לא יוכל לכהן כיו"ר ועדה בישיבות בהן ידונו עניינים הנוגעים למשרדו.

ע. איכילוב: אני רוצה להעיר כי סעיף זה לא נכלל בסדר-היום של ישיבה זו.

על כן הוא גם לא מובא לסיכום. **היו"ר ב. אזניה:**

ע. איכילוב: חה"כ שורש העלה כאן את הבעיה אם סגן שר יכול להיות חבר ועדה וגם מזכיר את המקרה של חבר-כנסת המשתתף בישיבת שרים כלכליים. חבר-כנסת זה אינו שר וגם לא סגן שר והוא מוזמן לישיבות ועדת השרים הכלכליים לשם התייעצות והבעת דעה. כשם שמוזמנים פקידים גבוהים מן המנגנון. אולם חה"כ פורדר לא הופך על-ידי כך לנציג הרשות המבצעת. על כן אין מקרה זה נוגע לשאלה שאנו דנים בה.

בכנסת השניה היה קיים בפועל המצב שחה"כ ורהפטיג, בהיותו סגן שר, ניהל את ישיבות ועדת החוקה. הכנסת התקוטטה נגד זה והיו שאילות לממשלה בקשר לכך. כתוצאה מזה נתקבלה החלטה האוסרת על סגן שר להיות גם יו"ר ועדה.

סגן שר שהוא גם חבר ועדה אינו מכוון את עבודתה ועל כן לא אסור על סגני שרים להשתתף בוועדות. אולם אם תבוא הצעה לאסור על סגני שרים להיות גם חברים בוועדות אגתיחס להצעה זו בדצינות

או.

היו"ר ב. אזוביה:

אינני מסכים עתה בהצבעה. אעלה את השאלה באופן רשמי כאשר אעלה, ואז נצביע. אשר לעצם העניין, לגבי הפרדת הרשויות אין כנראה הלכה פסוקה בעניין זה, והלבטים הם רבים. ח"כ בבה הזכיר כאן החלטה שנתקבלה בכנסת והקובעת כי שר יכול להתמנות גם לא מבין חברי-כנסת. דווקא החלטה זו תרמה הרבה להפרדת הרשויות.

החשש הקונקרטי בקבלת הצעתי הוא כי סגן שר שתפקידו לייצג את השר בכנסת, מכוח היותו נציג השלטון יקל על השלטון לבצע דברים כרצונו במסגרת הבלתי-תלויה של הרשות המחוקקת. גם כאשר נתקבלה ההחלטה האוסרת על סגן שר להיות יו"ר ועדה וגם עתה אני טוען כי החשש היחיד הקיים הוא שאיש הרשות המחוקקת יכוון את מלאכת החקיקה לרצון הרשות המבצעת. על כן יש לקבוע סייג ולומר כי סגן שר הסעד, למשל, אינו יכול להיות יו"ר ועדת השירותים. אם כי אין בקונסטיטוציה שלנו ריתוק של משרדים ממשלתיים לוועדות קבועות של הכנסת, ידוע בכל זאת מה הן הוועדות המקבילות למשרדים ממשלתיים מסויימים. אולם אין כל חשש להתיר לסגן שר הדתות להיות גם יו"ר ועדת החוקה.

ע. איכילוב:

בכנסת השנייה דנה ועדת החוקה בחוקים חשובים מאוד שנגעו למשרד הדתות, כמו חוק הדיינים וחוק בתי-הדין הרבניים. בפני הכנסת השלישית עומדת בעיית חוק הירושה וגם בחוק זה עניין רב למשרד הדתות.

4. שונות

ש. יוניצ'מן:

כרצוני לקבל הסבר מדוע לא הוקמה ועדת הפירושים. פניתי בעניין זה בעל-פה ליו"ר הכנסת כדי להתייחס אתו ועדיין לא קיבלתי תשובה.

היו"ר ב. אזוביה:

א. תלמי:

ברצוני לבקש את היו"ר כי במידה ותכונס בימינו ישיבה שלא מן המניין של הוועדה לא יעמדו על סדר-יומה עניינים שאינם דחופים, מפני שחברים רבים אינם מספיקים להגיע לאותה הישיבה.

ע. איכילוב:

גם אני חושב כי יש לקרוא לישיבה של הוועדה בימי ב' רק בשני מקרים: א. כאשר יש צורך לקבול את מספר השעות לזיוכוח שצריך להתחיל באותו היום; ב) כאשר יש צורך להתחיל להחליט על ביטול ההוראה בדבר הנחת חוק 48 שעות לפני הדיון והדיון צריך להתחיל באותו היום. כל העניינים האחרים יש לדחות לישיבת הוועדה בימי ג'.

היו"ר ב. אזוביה:

ועדת הכנסת מוכרחה להיות גמישה בן בנוגע לכינוסה והן בנוגע לסדרי יוניה. אחרת לא תמלא את תפקידה. על כן מוכרחים החברים להיות תמסר מוכנים לכינוס הוועדה גם ביום ב'. אך אני מוכן, בגלל החברים אשר אינם מספיקים להגיע לישיבה בשעה 12.30, לקבוע להבא את ישיבות הוועדה בימי ב' בשעה 15.30.

הוחלט: לקבוע להבא את ישיבות הוועדה בימי ב';
בשעה 15.30 במקום שעה 12.30.

ע. איכילוב:

בשבוע שעבר נתקבלה בוועדת משנה לעריכת תקנון הכנסת, שהיו"ר שלה הוא ח"כ אזוביה, החלטה פה-אחד להעמיד השבוע את בעיית ועדת הפירושים על סדר-יומה של ועדת הכנסת. אם נתקבלה החלטה כזאת אין כל אפשרות לא להעמיד שאלה זו לסדר-היום.

ועוד בקשר לוועדת הפירושים. לפני שבוע ארע אינצידנט חמור מאד בין סגן יו"ר הכנסת אשר ניהל את ישיבת הכנסת לבין אחת הסייעות. סגן יו"ר הכנסת אמר שהוא מחליט כאשר מחליט ואם הסייעה הנוגעת בדבר מעוניינת בכך יכולה לערער על החלטתו בפני ועדת הפירושים. והרי ועדת פירושים אינה קיימת. לכן הייתי מבקש את יו"ר הוועדה כי בשיחתו עם יו"ר הכנסת יאמר לו שאם ברצונו להשקות עדיין את בחירת ועדת הפירושים יתן הוראות לסגנים כי לא יאמרו לחברי-כנסת במליאה שיכולים לערער בפני ועדת הפירושים, מפני שמצב דברים כזה אינו רצוי.

הישיבה נבעלה בשעה 10.30.